MILJØ
NØRREBRO

ÅRSPLAN 2026

Forside: En beboer på 93 år, som har leget ved Ladegårdsåen, til vores arrangement 'En drøm om en å', november 2025.
Herover ses 'gulvvarmen' indlagt i Bispeengbuens vejbane. Energikrisen i 1973 gjorde, at der opstod en mediestorm mod energifrås i Bispeengbuen. Varmelegemerne har ikke været tændt siden / egne fotos.

Indhold

Indledning 2
Strategiske overvejelser og arbejdsmetoder 4
Organisation 7
Samarbejdsmodel for Nørrebro Lokaludvalg og Miljøpunkt Nørrebro 9
Valgte indsatsområder 10
Indsats 1 - Bæredygtigt Byggeri (2026-27) 12
Indsats 2 - Klimatilpasning: Skybrud, grundvand & hedebølger (2026-27) 17
Indsats 3 - Ladegårds Å (2025-26) 20
Indsats 4 – Mobilitet & Energi (2025-26) 25
Samlede bevillinger fra Lokaludvalget 29
Kontakt 30
Bestyrelsen 30

Indledning

Denne årsplan beskriver den forventede indsats i 2026 for Miljøpunkt Nørrebro, for så vidt angår de af lokaludvalget støttede aktiviteter. Miljøpunkt Nørrebro har en målsætning om – med lokaludvalgets støtte som grundfinansiering - at hente yderligere midler til bydelen og det lokale miljøarbejde. Vi hjælper også andre aktører i bydelen med at søge midler.

Årsplanen beskriver de mere overordnede rammer, herunder en beskrivelse af Miljøpunkt Nørrebros organisering, baggrund og de overordnede visioner, arbejdsmetoder, samt de prioriterede indsatsområder for de næste år.

Årsplanen bygger videre på de foregående årsplaner og samarbejdet mellem Nørrebro Lokaludvalg og Miljøpunkt Nørrebro. Indholdet er baseret på aftaler mellem Miljøpunkt Nørrebro og Nørrebro Lokaludvalg og årsplanen danner grundlag for NLUs beslutning om den årlige driftsstøtte og aktivitetsstøtte til MPN.

Vi betragter årsplanen som grundlaget for en dynamisk indsats, der løbende videreudvikles gennem perioden. Du kan følge med i implementeringen af planen på vores hjemmeside www.miljoe-noerrebro.dk, vores facebook-side samt evt. på projekternes egne platforme.

Årsplanen omhandler herefter indsatsområderne udpeget i samarbejde med Nørrebro Lokaludvalg på det årlige fælles seminar. Hvis du blot vil læse om vores arbejde det kommende år, så gå til kapitlet 'Indsatsområder'.

OBS! De to igangværende indsatsers tekst ændres ikke (indsats 3 & 4), da de er to-årige og igangværende indsatser. Derfor kan der være beskrivelser af mål og aktiviteter, som allerede er opfyldt det første år.

<table>
<tr><th>2022</th><th>2023</th><th>2024</th><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th></tr>
<tr><td colspan="2">Sunde grønne byrum & renere luft</td><td colspan="2">Sunde blå-grønne byrum & renere luft</td><td colspan="2">Bæredygtigt Byggeri</td></tr>
<tr><td colspan="2">Klimatilpasning: Skybrud, stigende grundvand & hedebølger</td><td colspan="2">Klimatilpasning: Skybrud, stigende grundvand & hedebølger</td><td colspan="2">Klimatilpasning: Skybrud, stigende grundvand & hedebølger</td></tr>
<tr><td>Ladegårds Å</td><td colspan="2">Åbn Ladegårdsåen</td><td colspan="2">Ladegårdsåen</td><td>Indsats 3</td></tr>
<tr><td>Affald & Miljøkajak</td><td colspan="2">Klimahandling!</td><td colspan="2">Mobilitet & Energi</td><td>Indsats 4</td></tr>
</table>

Ud over indsatserne her videreføres affaldskajakken på Peblinge Sø som del af del lokale miljøarbejde.

Vi viderefører indsatsen med affaldskajak på Peblinge / eget foto

Strategiske overvejelser og arbejdsmetoder

Nørrebro er med sine ca. 80.000 indbyggere scenen for et virvar af projekter, foreninger og organisationer – en bydel, som er fantastisk til at sætte fokus på aktuelle problemstillinger. Ikke mange bydele sætter sit præg på Københavns udvikling som Nørrebro. Inden for miljøarbejdet har en række lokale aktører været med til at sætte Nørrebro i centrum som en bydel, der er en dynamo for udviklingen i København.

Her følger en overordnet beskrivelse af miljøpunktets strategiske overvejelser og mål for det kommende år, samt miljøpunktets indsatsområder og arbejdsmetoder.

Organiseringen af det lokale miljøarbejde 2026
I 2026 skal organiseringen af det lokale miljøarbejde opdateres fra den centrale forvaltning. Fra miljøpunktet ønsker vi, at opgaven fortsat kan løses baseret på det tillidsfulde arbejde med lokaludvalget, og med minimalt bureaukrati og administration fra centralt hold. Og at det fortsat er en klar lokal beslutning, hvad der skal laves af lokalt miljøarbejde.

Miljøpunkt Nørrebro får færrest midler af byens fire Miljøpunkter, og vi har derfor vanskeligere rammevilkår end andre bydele, som nogle steder har flere lokaludvalg og har bedre adgang til puljemidler (der er ikke er samme pres på puljemidlerne i de andre bydele og puljemidlerne stiger i andre bydele, samtidig med at de stagnerer på Nørrebro pga. befolkningsudviklingen).

Alligevel leverer vi fortsat gode resultater i tæt samarbejde med Nørrebro Lokaludvalg, fordi vi har et tillidsfuldt samarbejde, som reducerer mængden af administrativt arbejde, og lader os udnytte de gode muligheder, der opstår. Fordi Miljøpunktets indsatsområder, som er finansierede af lokaludvalget, falder i reelle priser år for år, skal vi hele tiden søge at supplere aktiviteter og indsatser med eksterne midler fra puljer og fonde.

Miljøpunktet vil altid søge at fastholde, finansiere og forankre gode projekter, efter ophør af midler fra Lokaludvalget:

- Miljøpunktet vil fx fortsætte affaldskajakken i Søerne som en del af det lokale miljøarbejde, selv om det ikke er del af en indsats. Det mener vi der er grundlag for med anden finansiering og partnerskaber.
- Miljøpunktet forsøger også at fastholde affaldsindsatsen. Det sker med taksmidler fra affaldsselskabet og med konsulentopgaver for gårdlaug og kommune. Fordi Lokaludvalget har støttet affaldsindsatsen i tidligere år, så er vi opbygget kompetencer, hvor vi kan fortsætte indsatsen som konsulent.
- Andre af miljøpunktets projekter er over årene blevet forankret hos andre; fx Impact Farm (hos Københavns Professionsskole), ByOasen (Hos Københavns Kommune) og Nørrebros Delebiler (i dag en del af Hyre delebiler).

Miljøpunkt Nørrebros rolle
Miljøpunkt Nørrebro skal indfange, systematisere, koordinere og udvikle energien i miljøarbejdet. Miljøpunktet skal være med til at sikre en fælles platform for den alsidige faglige viden og de brede

erfaringer, der findes globalt, på landsplan, på by niveau og i bydelen. Målet er at synergieffekter og erfaringer fastholdes i bydelen.

Miljøpunkt Nørrebro udfylder en række forskellige roller i bydelens miljøarbejde som f.eks. formidler, inspirator, igangsætter, brobygger, netværksskaber, koordinator, frontløber og borgernes advokat. Miljøpunkt Nørrebro har sin styrke som uafhængig aktør, med en stor kontaktflade, på tværs af politiske organer, administrative funktioner og befolkningsgrupper.

Vision og metode

Miljøpunkt Nørrebro vil fremme en bæredygtig udvikling på Nørrebro med mindre forurening, flere grønne omgivelser og mindre ressourceforbrug.

Vores arbejdsmetode er, at vi tager udgangspunkt i de lokale visioner for fremtidens Nørrebro. Dernæst spørger vi, hvilke regler og udfordringer der i dag står i vejen for, at vi kan nå dertil. Den proces kalder vi 'tilbageskrivning'. Som regel finder vi ud af, at udfordringerne er til at overkomme, når vi først kommer i gang. Andre gange skal der kæmpes for det - og det gør vi så.

Københavns Kommunes klimamålsætninger og Biodiversitetsstrategi vil sætte sit præg på det lokale miljøarbejde de kommende år. Vi vil have fokus på, hvordan vores arbejde bidrager til at reducere CO2-udledningen og en mere bæredygtig levevis. Vi skal ikke bare tilpasse os et ændret klima, men fortsætte med at forebygge klimaforandringer. Nørrebro skal være foregangsbydel for bæredygtig storby i Europa.

Miljøpunkt Nørrebro laver både fortalervirksomhed (advocacy) for miljøet generelt, hjælper andres gode idéer på vej med fx fundraising og udfører egne projekter. På den måde får vi en stor direkte og indirekte virkning.

FNs 17 bæredygtighedsmål

Københavns Kommune vedtog i 2017 at opstille ambitiøse mål for kommunens indsats for at bidrage til at nå de 17 bæredygtigheds-mål.

Klimabetingende katastrofer, flygtninge, epidemier og energipriser som følge af konflikt illustrer på forskellig vis, at verdens udfordringer er uadskillelige og skal løses på tværs. En bred og integreret tilgang til udvikling er derfor helt afgørende for en bæredygtig verden. FN's 17 Verdensmål (SDG'erne) er fortsat den eneste ramme, som har dette perspektiv integreret i sig.

Miljøpunkt Nørrebro bidrager til målene: Mål 3 Sundhed og trivsel, mål 6 Rent vand og sanitet, mål 7 Bæredygtig energi, mål 9 Industri, innovation og infrastruktur; mål 11 Bæredygtige byer og lokalsamfund; mål 12 Ansvarligt forbrug og produktion; mål 13 Klimaindsats og mål 15 Livet på land samt mål 17 Partnerskab for handling.

Lokal forankring

Et grundlæggende udgangspunkt for Miljøpunktets arbejde er at inddrage bydelens borgere og eksisterende netværk. Vores hovedindsats er at indgå i et tæt samarbejde med bydelens borgere og aktører, så alle parter føler ansvar og ejerskab for at fremme en bæredygtig udvikling.

Miljøpunktets daglige tilbud er 'åbent hus rådgivning' til borgerne og derudover bl.a. kontorpladser, logistisk støtte og rådgivning til borgere og frivillige, der ønsker at igangsætte miljøprojekter.

Fremme af nye og eksisterende netværk
Miljøpunkt Nørrebro er baseret på en bred opbakning fra Nørrebro Lokaludvalg, boligforeninger, miljøforeninger, netværk, erhvervsliv, sociale og kulturelle institutioner og skoler. Dette er fundamentet for at sikre vores indsats for lokalmiljøet. Vi deltager i udvalgsmøder i Nørrebro Lokaludvalg og underudvalg, støtte til at udarbejde notater, planer og forslag til høringssvar, samt samarbejde med Områdefornyelser mv.

Bydelen har tradition for at arbejde på tværs af traditionelle faggrænser og arbejder på løbende at inddrage nye samarbejdspartnere. Miljøpunkt Nørrebro skaber synlighed ved at holde oplæg, deltage på festivaler og lignende arrangementer (f.eks. bilfri søndag).

Dialog, formidling og synliggørelse
Dialog og formidling af miljøpunktets aktiviteter foregår gennem direkte borgerkontakt, via traditionelle medier, på Miljøpunktets hjemmeside og via vores sociale platforme og online videokanal.

Vores målgruppe er de aktive borgere og aktører på Nørrebro, samt de borgere, der har vist interesse i at deltage i miljøprojekter. Herudover er vi en brobygger ud til borgerne mere generelt i miljø og klimaspørgsmål.

Miljøpunktets indsatser skal være synlige i lokale medier, fx i NørrebroLiv, MagasinetKBH og TV2 Kosmopol, men også gerne i nationale medier med hovedstadsfokus, fx Politiken og Berlingske.

Vi holder desuden kontoret åbent for henvendelser, så borgere med gode idéer kan få hjælp til at komme videre eller inspirere os til nye projekter. Derfor har vi også altid en ekstra kontorplads, som vi låner ud til igangsættere.

Organisation

Miljøpunkt Nørrebro er en selvejende almennyttig fond med en selvstændig bestyrelse, der har det overordnede ansvar. Hovedparten af Miljøpunkt Nørrebros midler kommer fra Nørrebro Lokaludvalg.

Nedenfor ses arbejdsgrundlaget for Miljøpunkt Nørrebro. Vi følger anbefalinger til udformning af hhv. årsplaner, budget, årsberetninger og regnskaber således, at kravene til økonomistyringen i forhold til kommunale midler bliver efterlevet. Vi afsætter tid og ressourcer hertil, herunder udarbejdelse af indsatsområder / årsplan, årsrapport, dialog med sekretariatet, formandskab, underudvalg og selve lokaludvalget.

Uddrag om miljøarbejdet fra Kommissorium for Lokaludvalg (2021)

Arbejde for vedvarende forbedringer i det lokale miljø i samarbejde med lokale københavnere, miljøaktører i bydelen og på tværs af bydelene om fælles miljøtemaer, hvor lokaludvalgene finder det relevant.

Iværksætte aktiviteter, der gør det lettere for københavnere, virksomheder og organisationer i bydelen at handle miljøbevidst og ressourcebesparende i hverdagen.

Bidrage til udvalgte miljøprojekter og -kampagner i Københavns Kommune, som retter sig mod københavnere, virksomheder og organisationer i bydelen, og bidrage til overholdelse af Københavns Kommunes forpligtelser vedrørende lokale miljøindsatser.

Miljøpunktets opgaver i forhold til driftsstøtten

Den historiske baggrund for samarbejdet mellem Lokaludvalg og Miljøpunkt er, at Københavns kommune i 2011 ønskede at lukke miljøpunkterne og derfor skar bevillingen og overførte nogle af midlerne til Lokaludvalget. Lokaludvalget på Nørrebro besluttede, i lighed med andre bydele som Østerbro, Indre By og Amager, at bevare miljøpunkterne.

Fonden Miljøpunkt Nørrebro har jf. aftalen om driftsstøtte mellem Lokaludvalget og Miljøpunktet (2011) en række opgaver i forbindelse med modtagelse af driftsstøtte fra lokaludvalget. Herunder skal Miljøpunkt sørge for:

- At der årligt udarbejdes forslag til årsplan og budget for miljøarbejdet, for så vidt angår støttebeløbet.
- Sikre at årsplanen lever op til de forpligtelser for varetagelsen af det lokale miljøarbejde, som er beskrevet i "Kommissorium for Lokaludvalg".
- Sikre at årsplanen for miljøarbejdet bliver i implementeret, herunder de aftalte aktiviteter.

- Sikre den løbende dialog med lokaludvalget om implementering af årsplanen og det lokale miljøarbejde.

- At der årligt udarbejdes årsberetning og regnskab for miljøarbejdet, for så vidt angår støttebeløbet.

Driftstilskuddet finansierer basisdriften af Miljøpunktet, herunder også økonomifunktion og kontorpladser til andre aktører og til borgerkontakt, samt udvikling af det lokale miljøarbejde.

Indsatsområder aftales af Nørrebro Lokaludvalg og Miljøpunkt Nørrebro

Det fremgår af aftalen om driftstøtte, at: "Ud over aftalen om driftsstøtte, kan Miljøpunkt Nørrebro søge Lokaludvalgets pulje til gennemførelse af de prioriterede aktiviteter og andre miljøprojekter som hidtil" (Aftale om driftsstøtte, 2011).

I 2015 nedsatte Nørrebro Lokaludvalg og Miljøpunkt Nørrebro en ad hoc-arbejdsgruppe til at udarbejde en model om tildeling af aktivitetsmidler. Formålet med at igangsætte arbejdet var at skabe kontinuitet og stabilitet i indsatserne og at nedbringe mængden af administrativt arbejde.

På næste side ses gældende model, som den er vedtaget af Nørrebro Lokaludvalg i 2015 (senest bekræftet i 2022 ifm. vedtagelse af årsplan) og tiltrådt af Miljøpunkt Nørrebros bestyrelse.

Beløbene er i faste priser og følger dermed ikke prisudviklingen i samfundet. Dermed bliver midlerne til indsatser færre hvert år i realpriser.

Samarbejdsmodel for Nørrebro Lokaludvalg og Miljøpunkt Nørrebro

Baggrund
Grundlaget for samarbejdet mellem Nørrebro Lokaludvalg og Miljøpunkt Nørrebro er fortsat i driftsaftalen fra 2011. Den her beskrevne model er et bilag til den aftale.
Modellen er gældende frem til 2027 (1 år ind i en ny udvalgsperiode), herefter skal det nyvalgte udvalg tage stilling til om modellen forsat skal være gældende.

Modellen
Miljøpunkt Nørrebro arbejder med fire temaer med to års varighed. Der aftales to temaer på dagsseminaret i oktober hvert år, så temaerne kører forskudt af hinanden to og to. Temaerne kan opprioriteres eller nedprioriteres løbende, hvis det er nødvendigt. Dette kræver dog enighed mellem Miljøpunkt Nørrebro og Nørrebro Lokaludvalg. Der afsættes et beløb på 150.000 kr. pr. tema pr. år. Denne bevilling skal konfirmeres hvert år.

Hvert år er der åbent for indmeldelse af temaer på Byrum, Miljø og Trafikarbejdsgruppens møde i september/oktober. Arbejdsgruppen drøfter de indkommende temaer og vælger et passende antal, som sendes videre til Miljøpunkt. Miljøpunkt laver en præsentation af de indmeldte temaer, samt de temaer som de selv mener er relevante på dagsseminaret, hvor de to temaer, som Miljøpunkt skal arbejde med vælges.

Miljøpunkt orienterer løbende Lokaludvalget om deres arbejde. Dette kan enten ske på et arbejdsgruppemøde eller på et Lokaludvalgsmøde.

Model:

<table>
<tr><td>1 år</td><td>2 år</td><td>3 år</td><td>4 år</td><td>5 år</td><td>6 år</td></tr>
<tr><td colspan="2">tema 1</td><td colspan="2">tema 1</td><td colspan="2">tema 1</td></tr>
<tr><td colspan="2">tema 2</td><td colspan="2">tema 2</td><td colspan="2">tema 2</td></tr>
<tr><td>tema 3</td><td colspan="2">tema 3</td><td colspan="2">tema 3</td><td>tema 3</td></tr>
<tr><td>tema 4</td><td colspan="2">tema 4</td><td colspan="2">tema 4</td><td>tema 4</td></tr>
</table>

Økonomisk ramme
150.000 kr. pr. tema. Med 4 temaer bliver det i alt 600.000 kr. pr år.

Tidsplan
August/september – Temaer til Miljøpunkt Nørrebros arbejde indmeldes.
September/oktober- De indmeldte temaer drøftes på Byrum, Miljø og Trafikarbejdsgruppens møde, og der udvælges et passende antal temaer, der videreformidles til Miljøpunkt Nørrebro.

Oktober – Dagsseminar, hvor det aftales hvilke temaer Miljøpunktet arbejder med. Miljøpunkt Nørrebro fremlægger her de temaer som Lokaludvalget har meldt ind og de temaer, som de selv mener er relevante at arbejde med.

Valgte indsatsområder

Miljøpunkt Nørrebro og Nørrebro Lokaludvalg har på fælles seminar i efteråret 2025 udpeget følgende indsatsområder for 2026-27 (de to nederste):

<table>
<tr><th>2022</th><th>2023</th><th>2024</th><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th></tr>
<tr><td colspan="2">Sunde grønne byrum & renere luft</td><td colspan="2">Sunde blå-grønne byrum & renere luft</td><td colspan="2">Bæredygtigt Byggeri</td></tr>
<tr><td colspan="2">Klimatilpasning: Skybrud, stigende grundvand & hedebølger</td><td colspan="2">Klimatilpasning: Skybrud, stigende grundvand & hedebølger</td><td colspan="2">Klimatilpasning: Skybrud, stigende grundvand & hedebølger</td></tr>
<tr><td>Ladegårds Å</td><td colspan="2">Åbn Ladegårdsåen</td><td colspan="2">Ladegårdsåen</td><td>Indsats 3</td></tr>
<tr><td>Affald & Miljøkajak</td><td colspan="2">Klimahandling!</td><td colspan="2">Mobilitet & Energi</td><td>Indsats 4</td></tr>
</table>

Der var stor enighed om at vælge indsatserne 'Bæredygtigt byggeri' samt 'Klimatilpasning'. Det blev aftalt, at affaldskajakken fortsætter som en del af det lokale miljøarbejde.

En del af vores aktiviteter i forbindelse med indsatserne er fælles for alle indsatserne og vil således ikke være beskrevet som aktiviteter under de enkelte indsatser. Det gælder fx vores samarbejde og vejledning af studerende, egentlig undervisning og rundvisninger (se næste side), samt drift og udvikling af sociale medier. Vi skriver også typisk mange udkast til høringssvar i løbet af året for de fleste indsatser (anslået i alt 20 om året).

Vi betragter beskrivelserne af aktiviteter som en dynamisk plan, der løbende videreudvikles gennem perioden. Inden for en del af indsatserne går udviklingen hurtigt og Miljøpunktet skal have fleksibilitet til at udnytte opstående muligheder og forsvare eksisterende projekter / investeringer, hvis det bliver nødvendigt (fx ByOasen i 2015, Movia-sagen i 2017, Covid og energikrisen).

Alle indsatsområdernes aktiviteter foregår hovedsageligt på Nørrebro (2200), med en projektperiode over hele året. Arbejdet med de 4 indsatsområder er på forskellige udviklingstrin og præsenteres derfor lidt forskelligt i årsplanen. Som udgangspunkt har hvert indsatsområde dog følgende disponering (jf. Københavns kommunes skabelon):

- Overordnet beskrivelse af indsatsområdet, herunder baggrund og formål
- Kort beskrivelse af aktiviteter under indsatsområdet, herunder målgruppe, eventuelle samarbejdsparter, resultat- og effektmål, aktivitetsmål (leverancer).

Herunder følger en beskrivelse af indsatserne.

OBS! De to igangværende indsatsers (indsats 3 & 4) beskrivelser ændres ikke, da de er to-årige og igangværende indsatser. Derfor kan der være beskrivelser af mål og aktiviteter, som allerede er opfyldt det første år.

Vi laver generelt mange rundvisninger. Også med besøgende, der ikke kommer fra Nørrebro. Her er det en delegation fra det ukrainske energiministerium. De står i en situation, hvor de efter krigen skal vælge mellem at opbygge et lokalt distribueret energisystem, eller bygge videre på det sovjetiske centrale system.

Vi talte meget om muligheden for at opbygge et demokratisk energisystem a la de danske andelsbevægelser. Der er ingen tvivl om, at vi i Danmark kommer til at lære meget af de ukrainske erfaringer fra den ukrainske forsvarskrig / eget foto.

Indsats 1 - Bæredygtigt Byggeri (2026-27)

Her et eksempel på unødvendigt klimaskadeligt byggeri i Københavns Kommune. Hele vejkassen er gravet op og fyldt med beton. Derefter er der lavet indtil flere rækker med hegn af stål i ganske store dimensioner. Det er tænkt som en midlertidig foranstaltning, og skal dermed afskrives på en kortere årrække. Det er svært at forestille sig et mere klimaskadeligt byggeri end dette. Mange borgere synes også det er meget skæmmende for gaden. / eget foto.

- **Baggrund og status:** I de kommende år forventes meget store byggerier på Nørrebro – bl.a. Vingelodden, Svanemøllen Skybrudstunnel og Innovation District Copenhagen. Der kan forventes mange lastbilkørsler og store udledninger fra selve byggeaktiviteten (Svanemøller Skybrudstunnel alene 50.000 lastbilkørsler). Derudover kan vi forvente, at projekter med metro til Stengade/Rigshospitalet, samt muligvis S-tog til Rigshospitalet planlægges i de kommende år.
  Københavns Kommune og de ejede selskaber (Metroselskabet, HOFOR, By & Havn m.fl., herfra omtalt som 'selskaberne') er alle i top ti over Danmarks største bygherrer og driver en meget stor udledning af Co2. Se dette debatindlæg.

- **Formål:** Indsatsområde skal sikre mere bæredygtigt byggeri på Nørrebro – det vil sige mindre Co2-udledning og mindre luftforurening lokalt. Indsatsen skal understøtte, at vi tidligt i processen kommer ind og påvirker planlægningen og løsningerne til byggerierne, så Nørrebro belastes mindst muligt med luftforurening/kørsler og ikke driver en meget stor udledning af klimagasser.
  Indsatsen skal også søge at påvirke kommunens og selskabernes generelle planlægning

og regler for at bygge, så der ikke bygges med meget store Co2-udledninger uden nogen god grund, som er det man gør pt. (se fx ovenstående billede for eksempler på dette).

- **Målgruppe:** Beboere og bygherrer til store anlægsarbejder og byggerier, samt Københavns Kommune og andre organisationer, som kan støtte op om mere bæredygtigt byggeri.

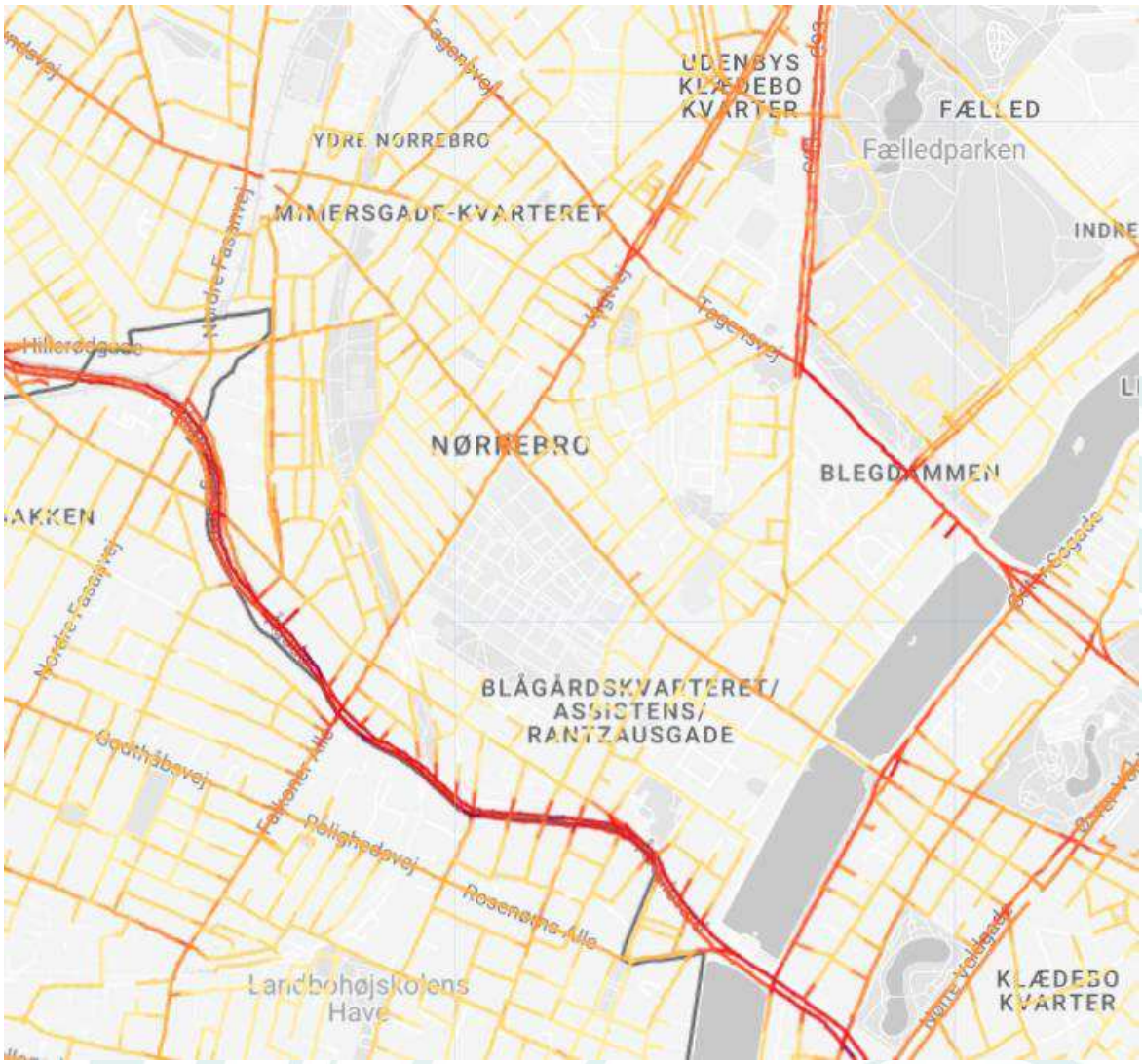

Screenshot fra Googles luftforureningsmålinger (Google, 2019). Det ses at fx Åboulevarden har en særdeles negativ indflydelse på lokalområdet. Men også ydre Nørrebro kan komme til at få rigtigt høj forurening, hvis de mange jordkørsler skal til at køre ind gennem Nørrebro.

- **Samarbejdspartnere:** Nørrebro Lokaludvalg, fagbevægelsen, Concito, Rådet for Grøn Omstilling, IDA, Klimabevægelsen, Den grønne ungdomsbevægelse, Teknik- og Miljøforvaltningen, samt forsyningsselskaber.

- Resultat- og effektmål:
    - Lokaludvalgets høringssvar til klimaplanen førte, som et af de eneste høringssvar, til en større ændring i klimaplanen, ved at der blev skrevet ind, at København ved revision af de grønne ejerstrategier skal se på krav til klimaudledninger fra selskaberne. Et mål må være, at der følges op på dette, når de grønne ejerstrategier revideres i 2026.
    - At der oprettes en pram-ordning til jord fra Nordhavn til Lynetteholm, så lastbilerne ikke skal køre hele vejen ind gennem Nørrebro og det øvrige København.
    - At der så vidt muligt i udbud efterspørges emissionsfri arbejdsmaskiner og lastbiler (dette er ved at blive standard i Norge, og vi vurderer, at der med Københavns og selskabernes størrelse kan opbygges et fornuftigt marked i Danmark).
    - At emissionsfri maskiner italesættes og opfattes som noget, der forbedrer arbejdsmiljøet for de ansatte (dette er der evidens for, men det glemmes ofte).
    - Det er vigtigt, at København og københavnerne har flere kilder til viden om luftforurening ud over Århus Universitet (DCE) og Miljøstyrelsen, som historisk har taget fejl omkring lokal luftforurening. Vi skal bl.a. imødegå den forkerte opfattelse af, at elkøretøjer stort set udleder lige så høj luftforurening som elkøretøjer.
    - At Bispeengbue-projektet, hvor politikerne fik Co2-budgetter for forskellige scenarier meget tidligt, bliver standard-procedure for alle større byggerier, så demokratiske fora reelt kan vælge den rette balance.

- Aktivitetsmål:
    - Søge deltagelse i diverse projekt- og følgegrupper ifm. store byggerier, med henblik på at sikre mindre tab af grønne områder og et mere bæredygtigt byggeri.
    - Udfærdige konkrete forslag om placering af metrostationer, evt. S-tog ved Rigshospitalet. Samt forsøge at spille forslagene ind i fx Innovation District Copenhagen, som skal være et bæredygtigt koncept.
    - Udfærdige foreslåede ruter til kørsel, så særligt skoleveje og andre sårbare områder undgås.
    - Skrive debatindlæg om Københavns udledning af Co2 fra sine byggerier, samt omkring luftforureningsspørgsmål.
    - Deltagelse i alliancen 'Noget i luften' med forskere og patientorganisationer, med fokus også på arbejdsmiljø i byggeprojekter.
    - Indsats for at påvirke Københavns grønne ejerstrategier for sine selskaber.
    - Skrive høringssvar til diverse projekter og forordninger.

3
SUNDHED
OG TRIVSEL

9
INDUSTRI, INNOVATION
OG INFRASTRUKTUR

11
BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND

13
KLIMA-
INDSATS

Indsats 1 & 2: Bæredygtig klimatilpasning. Det drejer sig ikke kun om at skabe attraktive klimaløsninger, men også at undgå projekter, der er direkte klimaskadelige (udleder meget Co2), og kan undergrave opbakningen til en klimatilpasset by / eget billede.

Indsats 2 - Klimatilpasning: Skybrud, grundvand & hedebølger (2026-27)

Hans Tavsens Park efter kraftigt regnskyl, marts 2023. Miljøpunkt har gennem 8 år argumenteret for, at behovet for opstuvning af mere regnvand i parken er begrænset. Volumen er sat markant ned, men vi fortsat, at parken kommer til at mangle vand til anlæggets størrelse / eget billede.

- **Baggrund og status:** Klimaet i byen forandres på en række områder, med fx hyppigere og mere intense skybrud, stormflod, hedebølger, tørke og stigende grundvand.

  De udfordringer, der opstår, er delvist sammenhængende og afhængige, men de håndteres ikke som sådan. Det betyder, at hver udfordring forsøges løst hver for sig, hvilket fører til sub-optimale løsninger og fejlinvesteringer, som ikke lever op til lokale ønsker.

  Blandt mange eksempler kan nævnes stigende grundvand, der drænes ind i kloak og dermed undergraver investeringer i klimatilpasning af kloak (og desuden ønsket om ikke at udlede spildevand til Øresund). Ingen myndigheder har ansvar for dette i dag, og det er ikke muligt at forsikre sig mod stigende grundvand og skader herfra.

  Der er dog netop kommet ny lovgivning, som skal håndtere stigende grundvand. Miljøpunktet har fået betydelig indflydelse på lovgivningen, som fx er blevet eksplicit

omkring, at kommunerne har metodefrihed, så grundvandet ikke *skal* i kloak, men *kan* udledes til fx åer. Miljøpunkt har senest indsendt høringssvar til styrelsens vejledning til kommunerne om dette arbejde.

- **Formål:** At udvikle og udbrede bæredygtige helhedsløsninger til håndtering af klimaforandringer og vandets kredsløb i byen. Et eksempel på dette kunne være lokal udnyttelse af vandressourcen (grundvand og regn) i overfladeløsninger, som på en gang kan bidrage til nedkøling af byen under hedebølge, aflede kraftig regn og sikre et passende grundvandsspejl.

- **Målgruppe:** Gårdlaug, boligselskaber, kommunale myndigheder, TMF, samt forsyningsselskaber og statens arbejdsgruppe for klimatilpasning (vandreguleringsudvalget).

- **Samarbejdspartnere:** Københavns kommune, Nørrebro Lokaludvalg, Københavns Universitet og Teknologisk Institut. Områdefornyelser og HOFOR, diverse følgegrupper og gårdlaug, samt boligselskaber som fx AKB/KAB.

- **Resultat- og effektmål:**
    - Miljøpunktet skal være en lokal stemme, som insisterer på helhedstænkning ud fra et lokalt synspunkt og udfordrer myndigheder og planlæggere. Det er der ikke andre, der gør i dag. Klimatilpasningen skal ikke gå imod det der sker i bydelen, men passes ind i den lokale sammenhæng.
    - Skybrudsprojekter opstrøms eller nedstrøms for bydelen skal ikke komme i vejen for bydelens ønsker- fx åbning af Ladegårdsåen.
    - Arbejde for regler og vejledninger, så stigende grundvand bliver en rekreativ og klimaressource, som fællesskabet udnytter- ikke et meget dyrt problem, som kræver at vi graver store dele af byen op. Få ét grundvandsprojekt med blandt de første under de nye grundvandsregler.
    - Regnvands- og skybrudsløsninger i overfladen med synligt vand (også grundvand) skal italesættes som en løsning på fremtidens hedebølger og skybrud i byen (varmeø-effekten).
    - Offentlige skybruds/regnvandsprojekter skal i anlægsfasen udlede mindre Co2 og være mindre baseret på beton og tunge anlægsarbejder (Rantzausgade eksempel på hvad vi ikke skal have mere af).

- **Aktivitetsmål:**
    - Forventeligt mange løbende sager og høringssvar om skybrudsprojekter/ klimatilpasning på offentligt areal, som der skal være en lokal kvalificering af sammen med Nørrebro Lokaludvalg.

- Indledende kortlægning af problemer med højtstående grundvand på Nørrebro, med henblik på at foreslå projekt til Københavns Kommune.
- Udvikling af innovative LAR-løsninger baseret på fx gravitation og på biogene og fordampningsbaserede løsninger, i samarbejde med gårdlaug, Københavns Universitet og Teknologisk Institut.
- Sikre at der er klare og fleksible regler for LAR (Lokal afledning af regnvand) og integration med de offentlige skybrudsløsninger, inkl. fokus på, om de økonomiske incitamenter til afkobling er gode nok.
- Desuden fortsat sikre, at gårdlaugene bliver oplyst om planerne for påbud om afkobling, så man i god tid får indført LAR ifm. med gårdrenoveringer / områdeløft mm., så vidt dette er muligt. Og får en rimelig betaling for at aflaste fælleskloakken.
- Arbejde for, at de barrierer der i dag er for bæredygtig vandhåndtering, kommer med i regeringens klimatilpasningspakke - fx reglerne om at å-vand og regnvand ikke må blandes sammen.
- Konkrete forslag til at kombinere koblede vejtræer og vandhåndtering, som man forsøger at gøre på Frederiksberg, samt indsats for at stoppe med at salte i de grønne regnvandsløsninger (salt virker som en gift på træer og planter).
- Fortsat understøtte åbning af 'Lersøkilden' i Lersøparken (med Bispebjerg Lokaludvalg) samt rensning af vand ved Utterslev Mose, så vi kan få mere vand nedstrøms på Nørrebro.

Indsats 3 - Ladegårds Å (2025-26)

Kollage fra Utrecht, hvor man har fjernet dele af overdimensionerede veje inde i byen og omdannet det til grønne områder.

- **Baggrund:** Lokaludvalget har besluttet ’fortsat at arbejde for det fulde Ladegårds Å-projekt og bakke op om, at Miljøpunkt Nørrebro gør det samme’, samt at Miljøpunktet kan arbejde for at gennemføre projektet etapevis.

  København, Frederiksberg og Staten har forhandlinger om vores lokale forslag til nedrivning af halvdelen af Bispeengbuen og indretning af en skybrudspark, og Københavns Kommune undersøger også hele 'Den Grønne Boulevard' over til Amager – inklusive tunnel under hele Åboulevarden. De to projekter er ikke modsætninger og kan godt ses som etaper i det samme projekt.

- **Formål:** At fremme åbning af Ladegårdsåen, samt nedrivning af Bispeengbuen og evt. tunnelering af vejen, samt sikre, at nedrivning af Bispeengbuen bliver etape 1 af en ambitiøs Ladegårds Å-løsning.

- **Målgruppe:** Beslutningstagere på alle niveauer og de mange borgere, der støtter Ladegårds Å-projektet. Ca. 13.000 modtager Åbn Åen-nyhedsbrevet.

Københavnske skolebørns ønske ved en konference om biodiversitet i Københavns kommune // Eget billede

To separate vejbroer samles i en delvist sammenbygget rampe. Den ene kan tages ned, samtidig med at den anden bliver stående // eget foto

- **Samarbejdspartnere:** Nørrebro Lokaludvalg, Danmarks Naturfredningsforening, Gårdlaug ved projektområdet, partierne, Frederiksberg, København og Staten samt forsyningerne, AKB Lundtoftegade, Urban 13, Søfrontsgruppen.

- **Resultat- og effektmål:** At kommunerne og staten forpligter sig på at forfølge et alternativ til at livstidsforlænge Bispeengbuen, som skal indeholde en åbning af Ladegårds Å og skybrudssikring, samt at udformning tager hensyn til lokale byrum frem for kun regional trafikafvikling og byudvikling.

  Konkret er det vedtaget med meget store flertal i kommuner og stat at arbejde med at nedrive halvdelen af Bispeengbuen hurtigst muligt og åbne en å-park til skybrud i hele Bispeengen og ind gennem Ågadeparken til Jagtvej. Den resterende del af Bispeengbuen kan blive stående til den planlagte renovering i 2031, hvor parterne kan beslutte hvad der skal ske.
  - Igangsætte en Miljøvurdering af Bispeeng-projektet i 2025-26.
  - Åbne Lersøkilden mm., så der er nok basis vandføring i åen.
  - Lokal indflydelse på de konkrete udformninger af åens etape 1 (Bispeengen) samt vandrensningsløsninger. Herunder:
    - Lygte Å bliver en del Bispeengen-områdefornyelsen.
    - Etape 1 fortsætter ind i Ågadeparken ind til Jagtvej.
  - Sikre at Den Grønne Boulevard (med eller uden tunnel) bliver en mulighed for etape 2 efter åbning af etape 1 af Ladegårdsåen ved Bispeengen. De to projekter må ikke gå i vejen for hinanden.
  - Fremtidssikring af løsningerne, så hele åen åbnes og vi ikke stopper ved etape 1.

- **Aktivitetsmål:**
  - Udforme forslag til at åbne etape 2 af Ladegårdsåen fra Jagtvej og ind mod Søerne.
  - Dialog direkte med de aktive borgere samt lokale interessenter i området, fx AKB Lundtoftegade, og udvikle fælles forståelse for det konkrete projekt frem mod Miljøvurdering (anslået 2025-26).
  - Dialog med partierne og folketinget, samt fonde og forsyninger.
  - Deltage og samle opbakning i følgegruppe for Sct. Jørgens Sø og Åboulevard-skybrudstunnel m.fl., samt deltagelse i alle relevante fora til at sikre resultatmålene ovenfor.
  - Fremme af projektet i kommunale planer og projekter, fx så det får sammenhæng til de andre bydele, særligt i forhold til vandsystemet og grønne forbindelser med fx cykelstier.
  - Sikre sammenhæng til skybrudsplaner og klimatilpasning, samt strategien for biodiversitet.
  - Udbrede kendskab til åens kulturhistorie og levende historie blandt ældre beboere.

3
SUNDHED
OG TRIVSEL

6
RENT VAND
OG SANITET

9
INDUSTRI, INNOVATION
OG INFRASTRUKTUR

11
BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND

13
KLIMA-
INDSATS

15
LIVET
PÅ LAND

Indsats 4 – Mobilitet & Energi (2025-26)

Miljøpunktets praktikant Aske foran kontoret med en solcelle i baggrunden. I Tyskland er minianlæg - 'Balkonkraftwerk' - blevet en stor trend i etagebyggeri / eget foto.

- **Baggrund og status:** Danmark skal reducere Co^2 med 70% i 2030, for at have en chance for at leve op til Paris-aftalen. For reelt at bremse og afværge katastrofale klimaforandringer, kan det være nødvendigt, at både København og Danmark bliver Co^2-positive før 2050.

  Beboere i enfamilieshuse kan bidrage til den grønne omstilling ved at anskaffe elbil, opsætte ladestander og solceller, varmepumper, samt dele biler med hinanden. Og der vil komme flere muligheder de kommende år, fx balanceydelser til elnettet med husbatterier, som kan give en passiv indtægt, og dermed reducere boligudgifter.

  Byboere har færre udledninger som udgangspunkt, men det kan være vanskeligere at deltage i yderligere omstilling, fordi det kræver fælles beslutninger og der er flere barrierer. Denne indsats skal gøre, at beboere i etagebebyggelse også kan deltage i den grønne omstilling.

- **Formål:** Begrænse energiforbruget og co2-udledningen, så den grønne omstilling gøres hurtigere og billigere end ellers, samtidig med at boligudgifter for nørrebroerne holdes nede.

- **Målgruppe:** Ejendomme og beboere på Nørrebro. Beslutningstagere.

- **Samarbejdspartnere:** Bestyrelser i ejendomme / Gårdlaug og varmemestre på Nørrebro. Spar Energi, HOFOR, Københavns Kommune, lokale virksomheder.

- **Resultat- og effektmål:** Effekt skal primært måles ved at flere beboere deltager i nye fælles eller individuelle energiløsninger:
  - Strategiske kommunikationsmål:
    - Påvirke den offentlige debat, så det at deltage i grøn omstilling i højere grad fremstår som en rettighed og ikke noget, man skal søge tilladelse til hos Københavns Kommune.
    - Grøn omstilling er noget der gør os sundere og rigere – det er ikke så svært.
  - Flere energifællesskaber eller delebilskoncepter skal prøves af på Nørrebro.
  - Nørrebro skal have en større del af støtte til solceller og anden støtte fra Københavns Kommune end bydelens størrelse umiddelbart tilsiger.
  - Flere ejendomme end sammenlignet med byen som helhed skal tilmelde sig bæredygtige energiordninger, fx smart fjernvarmestyring som 'Flexumers'.

- **Aktivitetsmål:** Overordnet skal vi ud og informere om mulighederne samt udvikle nye løsninger, som også holder boligudgifterne nede, samt skaber dannelse omkring de overordnede hensyn til klima og forsyningssikkerhed.

- Understøtte energifællesskaber i bred forstand, herunder evt. udvikle modeller med netbalancering, elbilladere og solceller. Bidrage med viden om tariffer og virtuel kollektiv tarifering.
- Kampagne med brug af videoer for mere effektiv fjernvarmeudnyttelse.
- Opsøgende indsats for at Nørrebro skal have del af Københavns Kommunes støttemidler til solceller på ejendomme.
- Kampagne for mest energieffektive terrassevarmere hos erhvervslivet – det vil sige infrarød elvarme, der heller ikke udleder luftforurening.
- Være med til at udvikle en ny betalingsmodel for fjernvarme, der belønner ejendomme, der udnytter energien i fjernvarmen.
- Test af 'balkonkraftwerk' og indsats for at få det gjort lovligt i Danmark.
- Indsamling af bedste eksempler på delebiler og forsøge at indføre det på Nørrebro.
- SoMe-kampagne, der skal understøtte de strategiske kommunikationsmål.

Kollage fra Elby, som har udviklet en løsning, hvor det er beboerne der sælger el til elbiler, i stedet for at kommercielle aktører sætter ladestandere op og får eneret til parkeringspladserne / Elby.co

Samlede bevillinger fra Lokaludvalget

Driftsbudget for 2026

Indtægtspost	Beløb i 2026
▪ Driftstilskud fra Nørrebro Lokaludvalg, forventet	843.000
I alt indtægter	**843.000**

Udgiftspost	Beløb i 2026
▪ Lønomkostninger	592.000
▪ Husleje, inkl. forbrug og rengøring	203.500
▪ Kontorhold og økonomistyring m.m.	47.500
I alt udgifter	**843.000**

Aktivitetsbudget for 2026

Antal år	Aktivitet	Udgift i 2026
1-årig	1. Bæredygtigt byggeri	150.000
1-årig	2. Klimatilpasning: Skybrud, hedebølge & grundvand	150.000
2-årig	3. Ladegårds Å	150.000
2-årig	4. Mobilitet & Energi	150.000
Udgifter i alt		**600.000**

Aktivitetsbudgettet i denne årsplan omfatter kun de af Lokaludvalget støttede indsatser. Miljøpunkt Nørrebro har en målsætning om at benytte de af Lokaludvalget afsatte aktivitetsmidler til at hente midler fra andre offentlige puljer og private bidragydere.

Kontakt

Centerleder:
Anders Jørn Jensen
Miljøpunkt Nørrebro
Korsgade 16
2200 N

Telefon: 22555303
Mail: ag21.andersj@gmail.com

miljoe-noerrebro.dk
www.facebook.com/MiljopunktNorrebro

Bestyrelsen

Bestyrelsesformand
Jan Andersen
Blågårdsgade 14 2 tv.
2200 København N.
Telefon: 28773396
Mail: jan@mijl.dk

Næstformand
Jesper Langebæk

Menige bestyrelsesmedlemmer
Marcus Vesterager, cand.arch., udpeget af Borgerrepræsentationen
Per Grønne Jørgensen, lokal virksomhedsejer
Erik H. Jørgensen, medarbejder
Marina Bergen Jensen, prof. MSO
Sebastian Eskerod, erhverv
Oliver Dalsgaard, almene boliger

MILJØ NØRREBRO

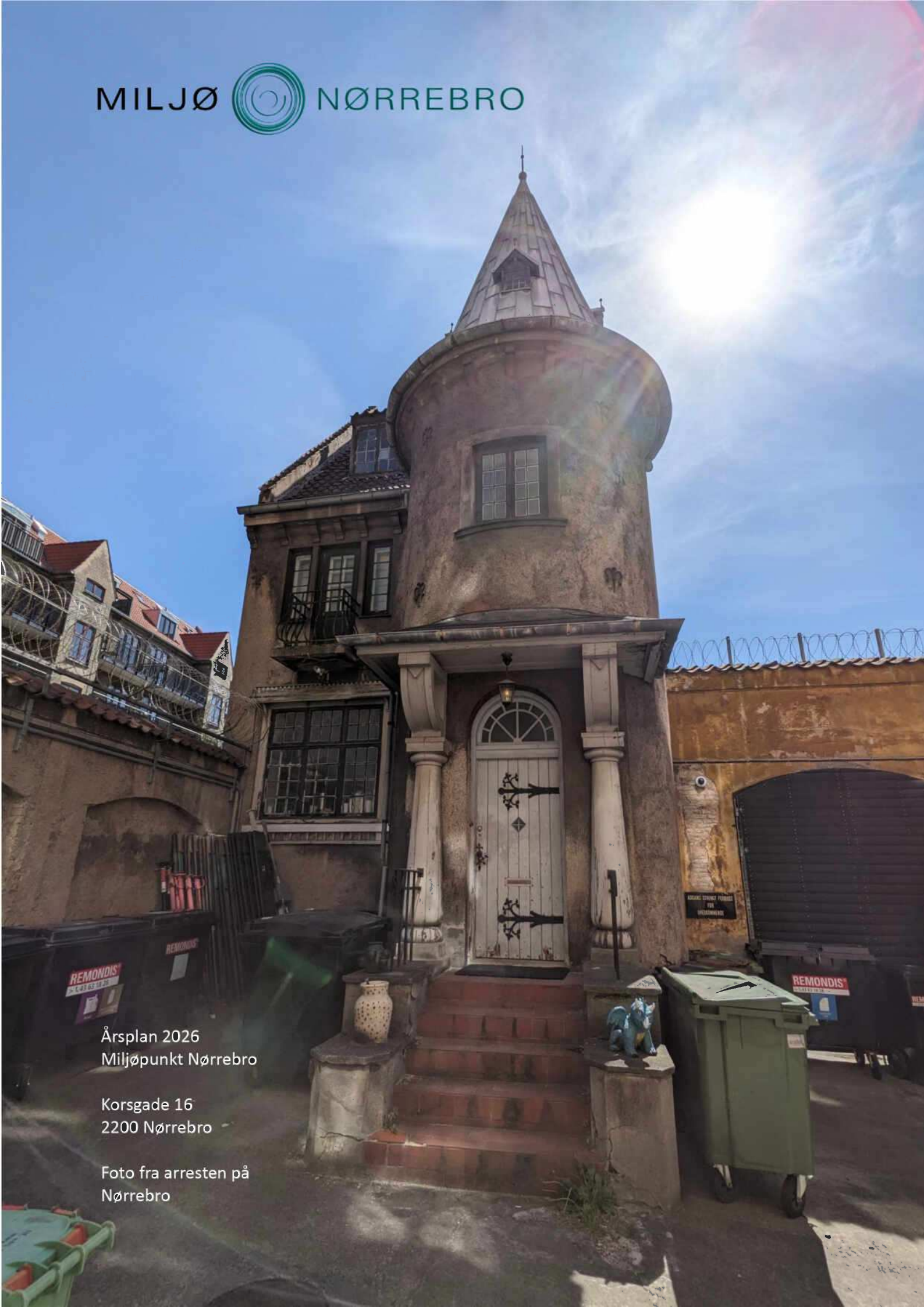

Årsplan 2026
Miljøpunkt Nørrebro

Korsgade 16
2200 Nørrebro

Foto fra arresten på Nørrebro